

Waar staat de D van D-day voor?

De meeste mensen kennen D-day als 6 juni 1944. Het is misschien wel de belangrijkste dag uit de Tweede Wereldoorlog. Op deze dag begonnen soldaten uit Amerika, Canada en Groot-Brittannië aan de bevrijding van Europa.

Serge Blom is docent militaire geschiedenis. Hij is een echte boekenwurm. Hij duikt in de dikste boeken over de Eerste en Tweede Wereldoorlog. En hij onderzoekt andere momenten waarop Nederlanders hebben gevochten als militair. Zo kan hij alle vragen van zijn studenten beantwoorden.

Het antwoord op de vraag is minder spectaculair dan je misschien denkt. De 'D' staat namelijk nergens voor. D-day klinkt

wel lekker omdat het met twee dezelfde letters begint. Net als H-hour dat bij ons bekendstaat als 'het uur u'. Waaróm de term D-day gebruikt wordt, is veel interessanter...

STIEKEM

Ruim 150.000 militairen deden mee aan de landing in Normandië op 6 juni 1944. Hoe houd je dat geheim? 'Door het niet over een datum te hebben, maar over D-day,' zegt Serge. 'D-day betekent: het begin van een militaire

RAAR MAAR WAAR!

- ✓ De term D-day werd al gebruikt aan het eind van de Eerste Wereldoorlog in 1918.
- ✓ Wat wij kennen als D-day had ook een officiële naam: Operatie Overlord.
- ✓ Operatie Overlord was pas afgelopen op 25 augustus 1944, toen Parijs werd bevrijd.

operatie. H-hour is het tijdstip. Pas op het allerlaatste moment maakt de commandant van het leger bekend wanneer dat is. Zo kan niemand de datum en tijd vooraf stiekem doorvertellen aan de vijand.'

Er is nog een reden om het D-day te noemen. De inval in Normandië zou eigenlijk op 5 juni zijn. Door het slechte weer werd de operatie een dag uitgesteld. 'Stel je voor dat in alle plannen 5 juni had gestaan. Dan moet je die allemaal aanpassen. Dat is veel

te veel werk. In plaats van een datum is er dus D-day. De dag erna is D-day+1, dan D-day+2 en zo verder.'

In het handboek van de NAVO vond Serge nog veel meer dagen die met een aparte letter beginnen. Die zijn pas later bedacht. Op M-day komen alle militairen bij elkaar. C-day is de dag dat schepen, tanks en de militairen beginnen met hun verplaatsing. en R-day is de dag dat een actie afloopt en iedereen begint in te pakken voor de reis naar huis.

OM DE DUITSCERS TE MISLEIDEN, BEDACHTEN DE ENGELSEN EN AMERIKANEN EEN AFLEIDINGSCAMPAGNE. ZO LIETEN ZE HITLER DENKEN DAT S-DAY IN NOORWEGEN ZOU ZIJN.

CODENAMEN

De meeste militairen gingen op D-day aan land in Normandië (Frankrijk). Het strand was opgedeeld in stukjes met een codenaam: Utah, Omaha, Gold, Juno en Sword. Als je nu naar de stranden op vakantie gaat, zie je nog heel veel dingen die met de invasie te maken hebben. Bunkers, monumenten en kraters. Maar ook tanks en boten die toen werden gebruikt.

Waarom kraakt sneeuw als je erop loopt?

Stortbuien, rukwinden en rare temperaturen voor de tijd van het jaar. Weervrouw Willemijn Hoebert kan er geen genoeg van krijgen. Ze vertelt het liefst over winterweer op televisie. Want 's winters is het lekker wisselvallig.

Sneeuw in Nederland is meestal nat of papperig. Je kunt er geen fatsoenlijk sneeuwballengevecht mee houden. Dat komt door de temperatuur. Boven de nul graden Celsius valt er geen sneeuw maar regen. Is het een paar graden onder nul en is de grond warm? Dan verdwijnt het witte poeder als sneeuw voor de zon.

In maart 2013 lag Nederland onder een dikke witte deken. De sneeuw bleef lang liggen, maar hij kraakte niet. 'Niet alle sneeuw

kraakt,' zegt Willemijn. 'Tussen verse sneeuwvlokken zit veel lucht. Daardoor hoor je niks als je erop stapt. Je voeten drukken de sneeuw wel in, maar de vlokken schuiven geruisloos in elkaar.'

Hoe koud moet het zijn voordat sneeuw gaat kraken? 'Zeker tien tot twaalf graden onder nul. Het moet echt keihard vriezen buiten. Als het zo koud is, schuiven de sneeuw kristallen minder goed over elkaar. Dan hoor je dat krakende geluid.'

HOOG IN DE BERGEN IS HET KOUDER DAN OP ZEESPIEGELNIVEAU. DAAROM KRAAKT DE SNEEUW ZO LEKKER ALS JE OP WINTERSPORT BENT.

SNEEUWRECORD

Op 14 en 15 februari 1979 kon je beter niet buiten komen in Nederland. Er woedde een zware sneeuwstorm. Langs de wegen zag je sneeuwduinen van wel 3 tot 6 meter hoog. Treinen stonden stil, met de auto kwam je nergens. In januari 1987 viel het dikste pak sneeuw: 80 centimeter (zonder wind). Dat was op Terschelling. Het was toen ook ijsig koud, het voelde aan als -28 graden!

WARM ZEEWATER

In Nederland is het meestal niet zo koud. Het is bijzonder als sneeuw blijft liggen. Dat gebeurt in Zeeland en Zuid-Holland gemiddeld zo'n tien dagen per jaar, in het oosten van het land 25 dagen. De Noordzee veroorzaakt het verschil. In de zomer slaat de zee veel warmte van de zon op. Wind uit het westen neemt die warmte nog maanden met zich mee.

Willemijns favoriete weer is zomerweer. Een blauwe lucht met wat schapenwolkjes, 25 graden Celsius en een koel briesje zodat je niet oververhit raakt. Maar op tv vindt ze winterweer leuker: 'De verschillen in het weer zijn 's winters groter. En als het flink sneeuwt

of ijzelt, heeft dat grote gevolgen voor ons dagelijks leven.'

Wanneer wordt het weer echt koud in Nederland? En komt er dan eindelijk weer een Elfstedentocht? Het zijn vragen waar Willemijn helaas geen antwoord op weet. Een paar dagen vooruit kan ze behoorlijk nauwkeurige verwachtingen maken. Maar wat daarna gebeurt is echt een verrassing...

RAAR MAAR WAAR!

- ✓ **Geen 2 vingerafdrukken zijn hetzelfde. Dat geldt ook voor sneeuwvlokken!**
- ✓ **Sneeuw kristallen zijn altijd 6-puntig. Dat kun je alleen zien onder een microscoop.**
- ✓ **Een kubieke meter poedersneeuw weegt ongeveer 50 kilo. Dezelfde hoeveelheid natte sneeuw kan meer dan 500 kilo wegen!**

Nederland is een land, daar is iedereen het over eens. Vlak over de grens liggen België en Duitsland. Maar hoe verder weg je reist, hoe ingewikkelder het wordt. Is het Verenigd Koninkrijk één land? En hoe zit het met de landen van óns Koninkrijk: Aruba, Curaçao en Sint-Maarten?

Hoeveel landen bestaan er op de hele wereld?

HOERDORP • SENNA EL FAROUK (12) MIN

Waar denk jij aan bij het woord 'land'? Zo beginnen wetenschappers vaak als ze onderzoek doen. Ze praten eerst over de betekenis van woorden. Pas als ze het eens zijn over de betekenis, gaan ze verder met hun onderzoek. Over wat een land is, zijn niet alle mensen het eens. Dat zie je aan Kosovo. De Kosovaren vinden dat ze een eigen land hebben. Maar andere mensen vinden dat Kosovo bij Servië hoort.

Als je een nieuw e-mailadres maakt bij Google, moet je aangeven uit welk land je komt. Je hebt de keus uit 256 landen,

van Afghanistan tot Zwitserland. Kosovo staat ook op de lijst, net als Palestina en Taiwan. En zo zijn er meer lijstjes. De Amerikaanse inlichtingendienst CIA heeft een 'feitjesboek van de hele wereld'. Daarin staan om precies te zijn 267 'wereldentiteiten'. Zie je hoe ze het expres geen 'landen' noemen?

VIER NEDERLANDEN

Een ander woord voor land is 'staat'. Als je dit woord gebruikt, zijn ineens veel meer mensen het met elkaar eens. Een staat is een stuk grond met een bestuur. Dat kan een regering zijn, maar

ook een dictator die een land in z'n eentje bestuurt. Een belangrijke eigenschap van een staat is onafhankelijkheid. Dat noem je soevereïen. In de wereld zijn 195 'erkende' soevereïene staten. 193 daarvan zijn lid van de Verenigde Naties. Alleen Palestina en Vaticaanstad zijn dat nog niet.

Hoe zit het met de Nederlandse eilanden aan de andere kant van de oceaan? Het Koninkrijk der Nederlanden is één staat die bestaat uit vier landen: Nederland, Aruba, Curaçao en Sint-Maarten. En om het even ingewikkeld te

maken... Saba, Sint-Eustatius en Bonaire liggen ook aan de andere kant van de oceaan. Maar dat zijn 'bijzondere gemeenten' van het lánd Nederland.

MINISTAAT

De kleinste staat ter wereld is Vaticaanstad. Deze ministaat werd in 1929 opgericht en ligt midden in de Italiaanse stad Rome. Het staatshoofd is de paus. Vanuit Vaticaanstad bestuurt de paus de katholieke kerk in de hele wereld. Vaticaanstad is net zo groot als het Nederlandse dorpje Teeffelen in Noord-Brabant. Toch is het een écht land met eigen paspoorten, munten, postzegels en nummerborden. Eén ding doen de inwoners van Vaticaanstad niet: belasting betalen.

RAAR MAAR WAAR!

✓ Op zoek naar een hobby?

Je kunt je eigen land beginnen: een micronatie.

✓ Inwoners van Polen heten Polen, inwoners van Zweden Zweden.

✓ Tot 1937 zat er geen rood in de Nederlandse vlag. De vlag was oranje, wit, blauw.

Koningin Elizabeth II is koningin van zestien soevereïene staten: Verenigd Koninkrijk, Canada, Australië, Nieuw-Zeeland, Antigua en Barbuda, Saint Kitts en Nevis, de Bahama's, Grenada, Papoea-Nieuw-Guinea, de Salomonseilanden, Tuvalu, Saint Lucia, Saint Vincent en de Grenadines, Jamaica, Belize en Barbados

Hoeveel diersoorten zijn er op de wereld?

Elk jaar worden 15.000 nieuwe diersoorten ontdekt. Als je dit boek nu weglegt en morgen verder leest, zijn er weer 42 nieuwe soorten bij. Jan van Tol is onderzoeker bij Naturalis. Hoeveel soorten kent hij?

De schattigste ontdekking van 2014: *Macroscelides micus*. Ofwel: de kleine olifantspitsmuis. Hij is maar negentien centimeter lang en weegt 28 gram. Toch lijkt de muis ontzettend veel op een olifant. Hij werd ontdekt in Namibië. Dat was nog niet zo makkelijk. In het vulkaanlandschap waar hij woont, valt hij met zijn rode vacht bijna niet op.

Nog eentje: de *Olinguito*. Deze kleine vleeseter werd ontdekt in Equador. Hij weegt twee kilo en lijkt veel op een wasbeer. Zo veel zelfs, dat hij al jaren in een Amerikaanse dierentuin rondliep. Op het bordje bij zijn verblijf stond olingowasbeer. Nu zijn wetenschappers erachter dat het gaat om een nieuwe soort.

DNA-DATABANK

Hoe wordt een nieuwe soort ontdekt? En hoe weet je dat iemand anders hem nog niet eerder heeft gevonden? Jan: 'Het begint bij de grote groepen. Je vindt bijvoorbeeld een vlinder of een vogel of een knaagdier. Dan neem je contact op met een specialist in die groep. Je stuurt een beschrijving en een foto of tekening mee. Iemand die veel van knaagdieren weet, zoekt uit of de soort al bestaat.'

Kent de expert de soort niet? Dan gaat de zoektocht verder. In bibliotheken, musea en universiteiten. 'Vroeger ging dat met de beschrijving en de afbeelding. Nu kunnen we ook DNA gebruiken om soorten van elkaar te onderscheiden.' Handig: alle gegevens van dieren-DNA worden opge-

slagen in één centraal bestand. Zo kan iedereen die DNA van een dier heeft, kijken of de diersoort al beschreven is.'

Hoeveel diersoorten kennen we inmiddels? Volgens Jan zijn dat er ongeveer 1,25 miljoen. 'Maar dat is nog lang niet alles wat er aan dieren op aarde rondloopt, zwemt of vliegt. We denken dat er ruim acht miljoen soorten zijn.' Insecten vormen de grootste groep: tachtig procent. Daarvan worden elk jaar heel veel nieuwe soorten gevonden.

In 2014 bijvoorbeeld de *Ampulex dementor*. Hij wordt ook wel 'Harry Potterwesp' genoemd. Dat komt omdat veel mensen hem vinden lijken op dementors uit de film. De wesp steekt een kakkerlak in z'n kop. Daarna loopt de kakkerlak als een zombie naar het wespennest. De kakkerlak is het voedsel voor nieuw geboren Harry Potterwespjes.

RAAR MAAR WAAR!

- ✓ De kolibrie is de enige vogel die achteruit kan vliegen.
- ✓ Er is 1 zoogdier dat kan vliegen: de vleermuis.
- ✓ Olifanten ruiken water tot wel 5 kilometer ver weg.
- ✓ Struisvogels rennen sneller dan paarden en ze grommen als leeuwen.
- ✓ Vlooiën kunnen 200 keer hun eigen hoogte de lucht in springen.
- ✓ De gevaarlijkste mier is de supergiftige buldogmier.

HET DIERENRIJK

Hoe deel je 1,25 miljoen dieren een beetje logisch in? In groepen.

De grootste groep is het dierenrijk. Dat is onderverdeeld in afdelingen, zoals gewervelde dieren. Dan komen de klassen, orden, families, geslachten en soorten.

MEER WETEN OVER DIERSOORTEN IN NEDERLAND?
CHECK: WWW.NEDERLANDSESOORTEN.NL